Nagybecskerek, 1895. XXIV. évfolyam, 73. szám. Péntek, márczius 29.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 12 frt
Félévre — — — — — 6 „
Negyedévre — — — — 3 „
Egy hóra — — — — — 1 „
— Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Uri-utcza 276. sz., hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
Nagy-Becskerek,
Zápolya-utcza 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkivül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap, vasár- és ünnepnapok kivételével.

Viz az ellenség malmára.

Nagybecskerek, márczius 29.

Ami igaz, az igaz: a „néppárt“ büszke lehet a rendbontás és a hazafiatlanság terén már eddig is elért eredményekre. A legközelebb lefolyt parlamenti botrányok az egyik jelenség, amely fokozhatja e derék had önbizalmát és a nemzetiségi magyarfalóknak ujabb étvágyra gerjesztése a másik nem kicsinylendő siker, amit a klerikális destrukczió máris felmutathat.

Egy mindkét fél részéről nem mindennapi eszközökkel vivott választási harcz ötletéből a hazafiak mély lelki felháborodását szuggeráljak kölcsönösen egymásnak a fekete sereg zászlajához szitó képviselőházi elemek és ott a házban változatosság kedvéért néhány napig nem üres élczelődéssel és adomázással lopják a törvényhozás drága idejét, hanem bámulatos kitartással oly obstrukczios komédiát rendeznek, mely a karzati közönség egy részét talán mulattatja, de a komoly emberben haragot és aggodalommal vegyes undort kelt.

És vajjon kinek ártanak az ő korcsmai káromkodásaikkal, koesisokhoz illő szitkozódásaikkal és egész illetlen tempójukkal? A kormányt és a szabadelvü pártot e viselkedés ugyan se meg nem félemliti, se meg nem tántoritja, vagy meg nem gyöngiti. A többség régóta jól ismeri az ehhez hasonló szczénákat és igaza tudatában meg szokta őrizni komoly nyugodtságát. A kormány és pártja önszántából hajlandó igazságot szolgáltatni ott, ahol az ellen vétettek, de sohse engedhet egy fanatizált kisebbség terrorizmusának.

Ime most, a mikor e botránythajhászó ülések szerencsésen véget értek: tessék a néppárti urak muzsikájára tánczoló ellenzéknek megvonni a mérleget. Kinek ártottak ők? Ártottak első sorban a parlament tekintélyének és munkaképességének. Ártottak továbbá önönmaguknak, még pedig két irányban: megnyitották ismét az ország nagy részének szemét az iránt, hogy meddő gorombáskodásokkal és affektált dühöngéssel hová lehet sülyeszteni egy magában véve talán helyes, vagy legalább is indokolható ellenzéki akcziót. És megérlelték a döntő körökben bizonyára azt a meggyőződést, hogy ily elemeknek ily harczmodorával szemben jövőre nem lesz jó nagyon elnézőnek és konczilianснak lenni. A többség élni fog tudni többségi mivoltával és idejekorán elejét fogja venni az időtrabló botrányoknak.

És most jön a néppárti „akczió“ eredményének a java. A Zimonyban megjelenő „Novo Vréme“ minap ezeket irta: „A nemzetiségeknek fel kell használni a kedvező alkalmat. A nemmagyar nemzetiségek energiát fejtve ki, kizsákmányolhatnák a helyzetet, s minél nagyobb konczessziókat csikarhatnának ki a maguk részére. Bölcsnek és praktikus politikusnak kell lenniök . . . Lépjen elő az akczió . . . A nemmagyar nemzetiségek vezérei egyesüljenek . . .!“

Nos, tisztelt klerikális ellenzék, hogyan tetszik e hang? Ezt akarják elérni — ad majorem patriae gloriam? Ezért agitál a néppárt és ezért nyujtanak önök szövetséget neki?

A ki magyar és hazafi, térjen eszére. Gondolja meg, hogy a „néppárt“-nak keresztelt ultramontán szörnyszülött csak az áskálódó közös ellenség malmára hajtja a vizet.

A felforgatók ellen. A német birodalmi gyülésnek a felforgatók ellen javaslat tárgyalására kiküldött bizottságában tegnap kezdték meg a javaslat második olvasását. A czentrum lényegében ugyanazon inditványokat terjesztette elő, mint az első olvasásnál. Lanzmann azt inditványozta, hogy a javaslatot en bloc vessék el. Nieberding államtitkár megjegyezte, hogy a szövetséges kormányok sulyt helyeznek arra, hogy a javaslat törvénynyé váljek. Lanzmann inditványát a szocziáldemokraták, szabadelvüek és antiszemiták szavazata ellenében elvetették.

Választási szabadság és ellenzéki terrorizmus.

Nagybecskerek, márczius 29.

A nyitrai választási ügy, illetve a nyitrai választási elnök ellen emelt vádak vizsgálata tárgyilag már elintéztetett a kormány állásfoglalása által a választási szabadság mellett. A vita folytatásának tehát, melyre az alaki okot Helfy határozati javaslata adja, első sorban az volt a czélja, hogy az ellenzéki izgatások eszközéül szolgáljon, hogy a nyitrai eseményeket, melyeket a kormány itél el legélesebben, minden politikai józanság és az egészséges emberi ész minden törvénye ellenére, a szabadelvü párt ellen lehessen kihasználni. Ez a terrorizáló manöver, melyben a legnagyobb mértékben meg volt az irányzatos pártrabulisztika jelleme, tökéletes kudarczot vallott. Ezért az érdem a kormány határozott, félre nem magyarázható állásfoglalását illeti a választási szabadság megvédése mellett. E szabadságot azonban meg kell és meg fogják védeni ama terrorista támadások ellen is, melyeket a néppárt és egyéb ellenzéki frakczió erőszakos manőverei folyton s rendszeresen szerveznek a szólás és választás szabadsága ellen. Gróf Batthyány Tivadar ellenzéki, de államférfias mérséklet és udvarias ékesszólás által kitünő beszédének érveiből kitetszik, hogy a legtöbb választásnál, a résztvevő pártok különbsége nélkül fordultak elő visszaélések. Erre nézve az igazoló bizottság a legmagasabb birói és politikai tekintély, a mely hivatva van a felett itélni, hogy törvényes e a választás és végül utolsó forumon maga a képviselőház.

De ha minden pártszempontól függetlenitjük magunkat, az előitélettől ment, tárgyilagos, igazságosság álláspontjára helyezkedünk, ugy okvetlen el kell ismernünk, hogy a Bánffy-minisztérium és a szabadelvü párt épen most bizonyitotta be, hogy a jelenlegi kormány alatt az állam egész hatalma érvényre jut a választási szabadság megóvása végett. Perczel Dezső belügyminiszter ebben a legszélsőbb határig ment és nemcsak szóval, hanem tényleges intézkedésekkel és a legerélyesebb rendszabályokkal expo-

A „TORONTÁL“ TÁRCZÁJA.

A mostoha gyermek.

— Brociner Marco. —

Benyitotta egy kissé az ajtót, mely a müteremből a homályos hálószobába vitt, óvatosan előretolta fejét és igy szólt:

— Isten veled, sétálni megyek.

A fiatal asszony, ki halványan, az éjszakázástól beesett szemekkel ült a kis gyermekágy mellett, e szókat hallani sem látszott. Meg sem mozdult. Sötét szemei, melyekből az anyai szeretetnek aggódó, fájdalmas gyöngédsége ragyogott ki, mereven csüggtek gyermekének kes keny és a láztól kipirult arczán. Négyéves, szőkehaju leányka volt, ki — szemeit behunyva — sziszegve, fuldokolva lélegzett.

— Hogy van Margit? kérdezte ujra a férfi.

Az asszony még csak most fordult a kérdező felé és oly különös, merengő pillantással nézett rá, mintha nem tudná, hogy ki az a férfi, a ki az ajtó küszöbén áll. Egyszerre csak röpke mosoly vonult el ajkai körül. Három nap óta, a mióta a gyermek difteritiszben feküdt, ő nem mert a hálószobába belépni. Félt a megfertőzéstől. De hogy most is gyáva módon remeg, most, a mikor az anya már a végsőtől, a legborzasztóbbtól fél, hogy szegény gyermekének még most sem szán egy részvétteljes pillantást, egyetlen jó, vigasztaló szava sincs az anya számára — ez a gondolat kinzó fájdalomként járta át lelkét. Ugy érezte magát, mintha zokognia, hangosan sirnia kellene.

De uralkodott magán. És ugyanazzal az egyforma, merev arczkifejezéssel, mint az előbb, igy szólt:

— Mostoha gyermekedtől már nemsokára megszabadulsz.

Mélyen elmerülve, minden különös nyomaték nélkül mondta e szókat. De azért az, a kihez intézve voltak, érezte, hogy keserü szemrehányás rejlik bennük, hogy fájdalmas panasz hangzik belőlük. Megilletődött. Gyorsan belépett most a szobába, odaállt az ágyacska elé és megragadta a fiatal asszony kezét.

— Már hogy beszélhetsz igy, mondá, lehajolt hozzá, megcsókolta a száját és megsimogatta halovány orczáit. De ez a kedveskedés nem látszott a nőre hatni.

— Menj, hagyj el, volt a válasz.

De ő nem ment. Kis ideig a beteg gyermeket nézte. Fájdalmas érzése támadt neki magának is. Még azt is érezte, hogy könyczseppek gyültek szemeibe.

— Mari! mondá most és várt, hogy arczába nézzen az asszony és észrevegye könytelt szemeit.

De az asszony, fejét lehajtva, mozdulatlanul ült tovább.

— No hát akkor viszontlátásra! szólt erre kedvetlenül és sietve távozott a szobából.

A müteremben jó ideig állt a munkában levő, már félig kész női arczkép előtt. Itthon maradjon? Dolgozzék? De honnan vegye a kellő hangulatot, amikor a szomszéd szobában egy beteg gyermek nyög! Sötéten összeránczolta homlokát, feltette kalapját és elsietett.

*

Napsugaras, aranyfényes tavaszi délután volt. Felhőtlen égbolt egyenletes kékje mosolygott le az emberekre, kik vigan nevetve, csevegve, sürü csoportokban jártak-keltek. Az ifju festő c éltalanul bolyongott. Gondolkozott. Még visszhangzik benne a vád, melyet az imént hallott fiatal feleségétől. Mily igaztalanok is az asszonyok, gondolta magában, mily hamar feledik, mily hálátlanok. Önzőnek mondotta őt! Pedig ki sem ejtette ezt a szót.

De ez volt az érdelme panaszának. Pedig csalhatatlan bizonyitékáit nyujtotta neki, hogy önfeláldozó, nemeslelkü és hogy szerelme elég erős arra, hogy még a multján is tultegye magát. Alig egy éve annak, hogy megismerkedett vele. Mi volt akkor az a nő? Szegény leány, ki anyjával együtt alig birt megélni.

Leány, ki jó ideig már együttélt egy férfiuval és kit az később cserben hagyott. Elhagyott leány tehát és ráadásul még egy hároméves gyermek anyja. Más ember ezen megakadt volna, vagy ha igazán szerette volna azt a leányt, egy időre magához füzte, aztán lerázta volna. Sokan ezt igen helyesnek találták volna. Természetes is lett volna.

Olyan leány iránt nem tartozik az ember semmiféle különös tekintettel lenni. De mily egészen másképp, mily nemes módon járt el ő. Feleségül vette. Igen, nőül vette mindazok daczára. Persze nem muló vonzalom volt az, mit iránta érzett, nem csapodár érzés, röpke, érzéki szeszély, mely a hirtelen élvezetben elhal. Izzó szenvedély volt, valódi mély szerelem, talán részvét is a karcsu, szép nő iránt, ki anyasága daczára oly leányos, oly szüzies volt még.

Ez a különös ellentét lepte meg őt minden nek felett és ez füzte is hozzá. És elbájolta a nőnek fejedelmi alakja is, mely müvész keze által faragottnak látszott, nagy, szép, remek arán-

A hivatalos melléklet 67. számával.

nálta magát és a kormányt a választási szabadság megvédése mellett.

Perczel belügyminiszter logikailag világos és lovagiasan udvarias ékesszólással czáfolta meg az ellenzéki szónokok, különösen gróf Zichy Jenő, Makfalvay, Madarász, Ivánka Oszkár stb. képviselők alaptalan szemrehányásait.

De még tovább is ment Perczel miniszter, hogy a dolog elintézésében a pártosságnak még a látszatát is elkerülje: kijelentette az egész kormány nevében, hogy az ügy független törvényes elintézése ellen emelhető ellenzéki kifogások minden lehetőségének elkerülése végett kész a nyitrai választások körül előfordult visszaélések miatt emelt vádak vizsgálatával nem Nyitra-vármegye, hanem egy más vármegye közigazgatási bizottságát megbizni. Ezzel tehát minden józan indok megszünt a további panaszra.

A tisztelt ellenzék azonban ne feledje, hogy a kormánynak és a vele szolidáris szabadelvü pártnak erélyes magatartása a parlamentáris szólásszabadság megóvása végett ép igy irányul az ellenzéki pártok kisebbségi terrorizmusa ellen is. Kétféle mérleggel mérni jogot és igazságot a parlamentáris jogrend, a képviselőházi pártharczok és a választási küzdelmek körül, mely utóbbiak a mandátumok felett döntenek, — a legveszedelmesebb politikai meghamisitása lenne az igazságnak és a jogosságnak.

Epp oly jogosult tehát a megbotránkozás, hogy az ellenzéknek, a mely az ugynevezett néppárttal nem akar egyetérteni és szolidáritásban lenni, egyetlen szava sem volt a részben perfid, részben brutális terrorizmus ellen, a melylyel a néppárt, reakczionárius eselszövőkkel és a magyar államesszme ellen fondorkodó nemzetiségi izgatás hirhedt heczczapostolaival szövetségben, iparkodik káros czélját elérni.

A nyitrai választási visszaélések miatt emelt vádak tekintetében most már tehát az arra hivatott hatóságok fognak itéletet mondani: illetékes és teljesen független fegyelmi biróság, esetleg ép ily független magyar királyi fenyitő biróságok, melyek a pártokon kivül és felettük állnak.

A parlamentben pedig biréi eljárás nélkül lesz szükséges számos ellenzéki állitólagos erényhős terrorizáló lármázását elfojtani. A rendszeres lárma a leggyülöletesebb terrorizmusát okvetlen ki kell irtani, minthogy bizonyos ellenzéki elemeknek ez a rendszeres botránynyal gyakorolt obstrukczió módszere annyira elfajult, hogy sérti a magyar parlament méltóságát és a képviselőház lángeszü és erélyes elnökének a legnagyobb nehézségeket okozza, midőn a szabadelvü párt részéről jövő válaszok, vagy tárgyilagos ellenzéki beszédek meghallgatása végett akar csendet csinálni. Ezzel az ostoba terrorizmussal szemben határozottan fel kell lépni a parlamentben és parlamenten kivül.

A magyar parlament méltósága utóvégül senkinek sem bitang jószága, hanem az egész nemzet féltékenyen őrzött kincse.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 4. Megyei rk. közgyülés.
Április 5. Turolla Emma hangversenye.
Április 8. A közigazgatási bizottság ülése.
Május 16—19. Országos vásár.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— **Daniel Ernő Pancsován.** Pancsova város törvényhatósági bizottsága kedden tartott rendkivüli közgyülésében egyhangulag elhatározta, hogy Daniel Ernő kereskedelemügyi minisztert, Pancsova országgyülési képviselőjét a legközelebbi jövőben való megérkezése alkalmával a város ünnepiesen fogadja és tiszteletére bankettet rendez. A rendezőbizottság tagjai: Bachmann Antal, Christian Antal, Graff J. P., Ivankovics Manuel, Jagovics Sándor, Milutinovics J. M., Szabó János, dr. Ruttner Sándor, Roth Ferencz, Jovanovics Sándor, Lukics Dusán és Pavlovics György. Elhatározták továbbá, hogy a bankettre Rónay Jenő főispánt és Daniel László alispánt is meghivják.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Burányi Bélát és Erdős Ferenczet a nagybecskereki pénzügyigazgatóságház végrehajtóknak nevezte ki.

— **Lelenczház Nagybecskereken.** A Fehérkereszt választmánya tegnapelőtt Rónay Jenő főispán elnöklete alatt tartott ülésében egy lelenczház felállitását határozta el, s megbizta az elnököt, hogy e czélra az Amerika városnegyedben fekvő Delfel féle házat vegye meg. A felügyeletre a jótékony nőegylet fog felkéretni.

— **Nyilvános köszönet.** A nagybecskereki népbank tekintetes igazgatósága egyletünknek ez idén is, mint az előző években 10 frtot adományozott, mely nemes adományáért ezennel legmélyebb köszönetünknek adunk kifejezést. Eisenstädter Julia, az izr. nőegylet elnöke.

— **Radoszavlyevics Károly kitüntetése.** A vármegyei székház gyönyörü ülésterme ma délben ritka ünnepségnek volt a szintere. Egy óra előtt nagyszámu érdeklődő közönség verődött össze. Mindnyája ünnepies csendben várakozott arra a pillanatra, amikor Rónay Jenő főispán személyesen tüzi Radoszavlyevies Károly nyugalmazott főszolgabiró mellére a Ferencz József rend lovagkeresztjét, amelylyel az uralkodó kegye Radoszavlyevics negyvenéves közszolgálati pályáját megkoronázta. Ott voltak a kitüntetett férfiu jóakarói, barátai és ismerősei közül Daniel László alispán, dr. Dellimanich Lajos m. főjegyző, Zsiros Mihály m. főszámvevő, Lauka Gusztáv m. tb. főlevéltáros, a Ferencz-József-rend lovagja, br. Feilitzsch Berthold m. tb. főjegyző, a vármegye tisztikara majdnem teljes számban, Molnár Sándor s még számosan mások. Pontban egy órakor lépett be Daniel alispán jobbján Radoszavlyevics Károly a terembe. Hatalmas éljenzés tudatta ezután nemsokára a főispán megjelenését. Rónay főispán odalépett az ünnepelt elé, akit a közönség félkörben környezett és meleg közvetetlenségtől áthatott, éljenzésektől gyakran megszakitott szavak kiséretében mutatott azokra a nagy érdemekre, amiket Rodoszavlyevics negyvenéves közigazgatási pályáján a közügy megbecsülhetetlen javára szerzett. Kitörő éljenzés közt emelte ki ezután a főispán, hogy ez érdemek legfelsőbb helyről való elismeréseképen a Ferencz-József rend lovagkeresztjével tüntette ki a király Radoszavlyevicset. Legnagyobb volt az éljenzés, amikor a főispán rövid, de klasszikus formatökélyü beszéde végére érve, kifejtette diszes tokjából a rendkeresztet és sajátkezüleg az ünnepelt mellére tüzte, kivánva hogy valamint eddig is érdemet-érdemre halmozva szolgálta a közügyet, ezentul még szebb sikereket érjen el. Radoszavlyevics Károly, akit eleinte az elérzékenyülés alig engedett szóhoz jutni, a megindulástól remegő hangon köszönte meg a királyi kegy nyilvánulását és azt, hogy a főispán személyesen adta át neki a kitüntetést. Szavait a király és a főispán éltetésével végezte, amihez a jelenlevők lelkesen hozzájárultak. Ezzel a szép ünnepély véget ért.

— **Elismerés a halottnak.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a kultuszminiszter őszinte elismerését és köszönetét fejezi ki Várady Ferencz pápai kamaásnak és csákovai esperesplébánosnak, ki a Csákován felállitandó leányiskola és óvodaépület költségeire 5000 frtot ajándékozott. Az adományozó plébános három héttel ezelőtt meghalt.

— **A házközösségi ügyek a képviselőházban.** A képviselőház tegnapi ülésében foglalkozott Torontálmegye közigazgatási bizottságának ismeretes feliratával, amely a házközösségi ügyeknek a közigazgatási biróságok elé v ló utalását kérelmezte. A képviselőház közigazgatási bizottsága, amely ezt a feliratot előzetesen tárgyalta, jelentésében, amely tegnap a képviselőház plenuma elé került, arra való utalással, hogy a házközösségek megszüntetéséről szóló 1885. évi XXIV. t.-cz. némely anyagi határozatának módositása amugy is tervbe van véve, Torontálmegye feliratának mellőzését javasolta. A közigazgatási bizottság eme jelentését Belitska Béni előadó tolmácsolta a Házban. A többség az előadó inditványához képest

---

nyaival. Es bársonyszerü, csodás fényü szemeinek sem tudott ellentálni. Hátha Margitkának is olyan szemei lettek volna, miután minden tekintetben hasonmása az anyjának!

„Mari!“ mondá magában.

Nejének képe tünt fel lelki szemei előtt. Kedvetlensége elmult. Szive felindult, megkönnyebbült. Csöndeskén nevetgélt magában, minden ok nélkül, egyedül abban a tudatban, hogy oly szép, fenséges nőt mondhat a magáénak.

*

Mosolyogva lépett be a sétány kapuján, betért egy magányos fasorba és ott leült a legközelebbi padon. Az esti napnak sugarai arany csillogással szőtték körül a jávorfát, mely alatt ült. Es aranycsillogás rezegtette meg a falombok fehér szárnyait, melyek felette játszadoztak. Bóditó csönd volt körülte, csak a verebek csiripeltek néha néha, avagy egy-egy toronyóra tiszta kongása jutott el hozzá.

Es amint az életfriss kényelem érzetével eltelve álmodozott, hirtelen egy emléke támadt fel. Nagy napnak az évfordulója ez a mai. Tavaszi est volt akkor is. Az izgatottságtól remegve állt Mari előtt, ki szemeit lesütve ült előtte. A választ várta arra a kérdésére, hogy akar-e a felesége lenni? Kinos szünet telt már el. Mari most föltekintett.

— Es a gyermek? sugták ajkai.

— Az én gyermekem is lesz! felelt és boldogan nevetett.

Az én gyermekem is lesz. Jóhiszemüleg mondta ezt. Igéretét teljesiteni is igyekezett. De sehogysem sikerült. Es ennek az a szenvedélyes gyöngédség volt az oka, melylyel a felesége Margiton csüngött. Ez boszantotta és kinozta öt. A felesége a gyermekben bizonyára még a másikat szereti, az elsöt. Igy gondolta ő. Hiszen ez a gyermek élő emléke annak a másiknak és igy örökös vád az anyja ellen is. . . . Az a bájos, szőkehaju leányka naponta emlékeztette a multra, ami arra, valaha történt és a mi e gyermek által eltörülhetetlenné vált. Csendes bánatának nem adott durva szókkal kifejezést. Tekintete azonban gyakran kemény, ellenséges indulattal pihent a gyermeken. Iyenkor Margitka mindig elcsendesedett és aggódva, kérdőleg nézett anyjára. Hisz ő oly jó volt! Es a papa mégis oly komor, oly sötét volt! Minden b nne volt a gyermek ragyogó, kék szemében, bizonyára a másiknak, az elsőnek szemei . . . Ha az a gyermek nem volna! Ezt a gondolatát sohasem fejezte ki, még csak nem is czélzott rá.

De felesége mégis sejthette, hogy lelke mélyében mily titkos ellenszenv lappang. Azért bujdosodott el mindig, a hányszor Margitnak kedveskedett. Azért volt ma az a keserü szemrehányás! Mit tehetett ő róla, hogy a gyermek oly hirtelen és sulyosan megbetegedett? Es ha igazán meghalna? Mi volna aztán? Mosolygott. Felesége akkor meggyőződnék, hogy mily kegyelettel tiszteli ő a fájdalmát. Első osztályu temetést rendezne a gyermeknek, nagyértékü siremléket is kapna . . . . Felriadt. Most még jobb kedve lett, mint előbb. Vigan indult hazafelé.

Es mialatt tovább ment, a siremlék tárgya felett tünődött. Derült alaphangu, müvészies kivitelü emlék lesz. Játszi gyermek, kit anya sirat. Vagy magának Margitkának a mellszobra. Es minden esztendőben, halottak napján, feleségét el fogta kisérni a temetébe és vele együtt fog imádkozni a gyermek sirján . . .

Egyszerre megint könycseppeket érzett szemeiben. Erezte, hogy nemes elkülönése valóban megható.

Már esteledett, midőn lakásához ért. Csengetett. A cseléd kinyitotta az ajtót.

— Margitka? — kérdé halkan.

A leány egy pillanatig szótlanul nézett rá, aztán csak annyit szólt.

— Meghalt!

Belépett a müterembe. A hálószobába vezető ajtó félig nyitva volt. Ott bent nem zavarta a csendet semmi sem.

— Meghalt! ismétlé magában.

Ennek a szónak reá nézve nem volt borzalmas hangzása. Szivének egyetlen hurja sem rezdült meg tőle. Csodálkozott ezen. Feleségének tehát igaza volt. Csakugyan élt benne a titkos vágy, hogy megszabaduljon a gyermektől. Ezért oly csendes a lelke, ezért oly nyugodt és közönyös. A tükörben is látja nyugalmas arczát. Most lépéseket hall. Felesége áll előtte. Arcza megmeredett, szemei mélyen beestek.

— Mari! kiáltott és meg akarta öt ölelni.

Az asszony eltolta magától. Majd igy szólt:

— A mint a gyermeket eltemetik, elmegyek tőled. Visszatérek anyámhoz. Ez megmásithatatlan elhatározásom.

— Miért? kérdé most ijedten.

— Sokat lehetne erről beszélni, tört ki az asszonyból az elfojtott keserüség, de érd be annak az egynek a kijelentésével, hogy bennünket örökre elválaszt egy piczinyke sir, abban a sirban pedig halott gyermekem pihen.

Ezzel megfordult és visszament a hálószobába. Aztán leült az ágyacska mellé és mialatt mereven nézte gyermekének sárgás arczát, két forró könycsepp hullt le fehér kezeire . . .

kimondta, hogy Torontá megye közigazgatási bizottságának kérelmét a házközösségi ügyeknek a közigazgatási biróság elé való utalása iránt ezuttal nem teljesiti, hanem annak érdemben való elhatározását a kilátásba helyezett törvénymódositás alkalmával tartja megoldandónak.

— **Egy jótékony főur.** Oroszlámosról irják: Batthyány József gróf majdáni volt jobbágyai sehogysem akarták megfizetni a birtokaik után járó váltságösszeget, daczára annak, hogy az törvény és igazság szerint jár a grófnak. Pörre került a dolog, és a majdániak a hosszu váltsági pörnek minden részét kétszer is fölvitték a Curiáig, de mindig es mindenütt pervesztesek lettek. A gróf és jószágintézője Bagáry Pál minden képzelhető módot megkirérlettek arra, hogy a majdániak a gróf jogát elismerjék és csak a váltságtőkét fizessék meg, de hasztalan volt minden békülékenység, mert az egyes lelketlen emberek által félrevezetett község makacsul ragaszkodott ahhoz, hogy ők nem kötelesek fizetni és panaszukkal megjárták az igazságügyi miniszteriumot, sőt a királyhoz is fordultak. Persze mindenütt elutasitó valaszt nyertek, de mégsem fizettek. Végre, mintegy 10 év után árverésre került a dolog. Ekkor aztán belátták a majdániak, hogy a grófnak nemcsak igazságos volt az ügye, hanem mindig végtelen jóságosan közeledett feléjök. Most a majdániak beismervén hibáikat a gróf elé járultak, hogy engedne valamit a követelésből, mert a kamatok összege már annyira szaporodott, mint a tőke. A nemeslelkü főur megbocsátotta a majdániak szekaturáit, makacskodását, elengedett az önként fizetőknek a váltság összeg után 9 évi kamatot, — amely többre rug 30—40 ezer forintnál.

— **Nyári zivatar márcziusban.** Csentáról irják, hogy ott tegnap este hat órakor sürü villámlás és szapora dörgés közt jégeső hullott a földre.

— **Pénzhamisitó mühely.** A fehértemplomi csendőrség, mint nekünk irják, néhány napóta nyomában volt egy hamisitó pénzbandának, a mely hamis egyforintosokkal, koronákkal és huszfilléresekkel valósággal elárasztotta az egész környéket. A gyanu kezdettől fogva Mihajlovics Lázár kussicsi kézmüves ellen irányult, a kinél több izben tartottak házkutatást, a nélkül, hogy ez eredményre vezetett volna. Tegnap végre a legnagyobb munka közepette lepték meg Mihajlovicsot. Számtalan öntőformát, tégelyt, czink- és ólomrudat s a pénzhamisitáshoz szükséges sok egyéb tárgyat és szerszámot lefoglaltak nála. A pénzgyárost természetesen elfogták.

— **Magyar folyamhajózás.** A magyar folyamhajózási részvénytársaság most veszi át Báziáson és Titelben a magyar kir. államvasutak hajóit, melyekkel a jövő hó folyamán már megkezdi rendes személy- és áruszállitó hajójáratait a Duna folyam összes vonalain. A hajók atadása Zimonyban történt, a hol a magyar kir. államvasutak hajóinak téli kikötője van és Báziáson, a hol a hajómühelyt vette át az uj részvénytársaság. Az átvett hajók közül 8 személyszállitásra van berendezve, 4 vontatóhajó és 50 uszályhajó, melyek különösen arra hivatvák, hogy az aldunai és a drávai forgalmat közvetitsék. A hajók átvételével egyidejüleg megszünik a magyar államvasutak hajózási osztálya, a melynek eddigi vezetőjét, Rapaics Rikárdot, az uj vállalat üzletigazgatói állásába nevezték ki. A társaság ezenkivül átvette a magyar kir. államvasutak hajózási osztályának csaknem összes tisztviselőit.

— **Villamos világitás Lugoson.** Lugosról irják, hogy a villamos világitást ott is be akarják hozni s e czélból egy részvénytársaság van alakulóban. Hatieg Titus elnöklete alatt mult vasárnap értekezlet volt, melyen részt vettek: Ifj. Deutsch Ignácz, dr. Fränkl Nándor, Bäumel Zsigmond, Bäumel Sándor, Deutsch Bernát, dr. Rosenthal Gyula, dr. Neumann Fülöp, Kaufmann Jakab, Morgenstern R., Schreiber Antal, Pinkusz Jakab, Hirschl Mór, dr. Fényes József és Duschnitz Albert. Jelenvolt még Bartl Lajos késmárki magán mérnök is, mint szakelőadó. A részvénytőke 100.000 frt lesz, mely 1000 drb. száz forintos részvényből fog állani. A betekintésre felfektetett tervezetek legdrágábbja 75.000 frtra rug.

— **Bünbánó nazarénus menyecske.** Mokrinból irják a következő mulatságos dolgot. A napokban egy ottani uri asszonyhoz beállitott egy csinos szerb menyecske. — Eljöttem, ugy mond, miután az uj hitre tértem át, hogy mint jó nazarénushoz illik, akinek hite azt parancsolja, hogy minden büneért kérjen bocsánatot, én is bocsánatot kérjek. S ezután szemlesütve mondotta el, hogy ő neki az asszony férjével titkos szerelmi viszonya volt. Az asszony egészen elképedt a különös kijelentésre s nem is köszönte meg a menyecske nyiltszivüségét. A menyecske távozta után, mint tudni vélik, heves és csattanós jelenet folyt le az asszony meg a csapodár férj közt.

— **Egy szerelmi dráma utójátéka.** Tavaly deczemberben történt, hogy Steiner János, többszörösen büntetett ember egy temesvári vendéglőben megölte a szeretőjét, a tizennyolcz esztendős Várkonyi Paulát, aztán meg magára lőtt, de a seb, amit magán ejtett, nem volt életveszélyes. Minthogy a vizsgálat során beigazolást nyert, hogy Várkonyi Paula beleegyezett, miszerint kedvese megölje, az ügyészség emberölés miatt emelt vádat az időközben felgyógyult Steiner ellen. Tegnap volt ebben az ügyben a temesvári kir. törvényszék előtt a végtárgyalás, amelynek befejeztével a törvényszék Steiner Jánost harmadfélévi börtönre itélte.

— **Füredi ék Pancsován.** A délvidéki sziniszövetkezet öt városának bejárása közben vasárnap elértek Füredi ék az utolsó állomásra: Pancsovára, ahol a A oziterárssal kezdték meg előadásaik sorozatát. Hétfőn Szókimondó asszonyság, kedden pedig az Otthon került szinre. A közönséget, mint a pancsovai lapok tudósitásai mondják, valósággal elragadták a szereplők.

— **Rablás az utczán.** Tisza-Hegyesen, mint lapunknak irják, Szauland Jakabné kofa asszonyt minap az utczán ismeretlen tettesek megtámadták. Egy közülök a kocsi elé állott, kettő pedig az asszonyt fogta meg s beves dulakodás után elrabolták száz frtnyi készpénzét. A csendőrségnek sikerült a tetteseket Homan Gyorgye, Sugity Obrad és Ruzsán Vásza személyében kézrekeriteni.

— **Mulatság Antalfalván.** Antalfalváról irják, hogy az odavaló Magyar dalkör husvét hétfőjén hangversenyt rendez, amelyen Pauliny urhölgy zongorázik és a nálunk is előnyöson ismert Marianovich Szilárdka k. a. énekel.

—x— Van szerencsénk a nagyérdemü közönség becses figyelmét Eisenstädter testvérek bécsi czégnek „Linoleum padló zománcz"-ra vonatkozó — mai számunkban közétett hirdetésére felhivni.

Táviratok.

Országgyülés.

(A képviselőház ülése márczius 29-én.)

Budapest, márcz. 29. (A „Torontál" eredeti távirata.) A képviselőház ma folytatta a nemzetiségi izgatásokra vonatkozó kérvények tárgyalását.

Visontai Soma megtámadja Csáky-Pallavicini őrgrófot ismeretes főrendiházi beszédeért, majd védelmébe veszi a zsidóságot.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök általános helyeslés közt törvényjavaslat benyujtását igéri, amelylyel a kérvények érdeme is elintéztetik.

A kérvényeket ezután a bizottság inditványához képest a kormánynak adták ki figyelembevétel végett.

Zalamegyének a balatonmelléki vasut tárgyában való kérvényénél **Olay** Lajos azzal gyanusitja a kormányt, hogy Vörös László államtitkárt Kossuth Ferencz ellen Tapolczán azért léptette fel, mert azt hiszi, hogy a választókat a vasut kérdésével sakkban tarthatja.

Perczel Dezső belügyminiszter visszautasitja a gyanusitást; a multkor Serbán azt mondta, hogy Vörös csak strohmann, hogy Kossuth Ferencz megválasztása annál biztosabb legyen, ez gyanusitás volt fölfelé, most meg Olay lefelé gyanusit. (Zajos tetszés.)

A Ház ezután Szentes város kérvényét tárgyalta, a mely egy katonai akadémiának Budapesten leendő felállitását kéri. **Balogh** János, **Horánszky** Nándor, **Apponyi** Albert gróf és **Ugron** Gábor pártolják, **Láng** Lajos, **Pulszky** Ágost és **Fejérváry** Géza báró honvédelmi miniszter ellenzik a kérvényben foglalt inditványt, amit ezután a többség el is vetett.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök felel a Leypold-ügyben tett interpellacziára. Kijelenti, hogy Leypoldot nem a Kossuth temetésén való résztvevéseért fokozták le. **Babó** Emil, az interpelláló nem veszi tudomásul a választ, a többség azonban elfogadja.

Holnap berekesztik az ülésszakot.

—

Tarnóczy afférjei.

Budapest, márczius 29. (A „Torontál" eredeti távirata.) Tarnóczy Gusztáv segédei ellenezték a becsületbiróságot és felük nevében feltétlen elégtételadást ajánlottak fel. A megsértett képviselők segédei ezt nem fogadták el s erről jegyzőkönyvet vettek fel.

—

Perjámosiak a miniszterekné!.

Budapest, márczius 29. (A „Torontál" eredeti távirata.) Tegnap tisztelgett a perjámosiak egy küldöttsége Papp Géza vezetése alatt a képviselőházban Perczel belügyi- és Erdély igazságügyi miniszternél. A küldöttséget, amely járásbiróságot kér Perjámosnak, mindkét miniszter igen előzékenyen fogadta s megigérte, hogy az ügyet megvizsgálja és minden lehetőt megtesz, hogy kérelmük teljesedésbe menjen. Délben a Vadászkürt-ben bankettre gyült a küldöttség.

—

Egy akademikus halála.

Budapest, márczius 29. (A „Torontál" eredeti távirata.) Frivaldszky János kir. tanácsos, a m. tud. Akadémia és több külföldi társaság tagja, a m. nemzeti muzeum természetrajzi osztályának igazgató őre, számos természetrajzi munka jeles szerzője az éjjel meghalt.

—

Munkáshalál.

Budapest, márczius 29. (A „Torontál" eredetit ávirata.) Selmeczbányáról telegrafálják, hogy egy munkás a leszállitó csészéből négyszáz méter magasból leesett. A szerencsétlen szörnyet halt.

—

Németország diszkanczellárja.

Budapest, márcz. 29. (A „Torontál" eredeti távirata.) Berlinből telegrafálják: Vilmos császár Bismarck herczegnek a német birodalmi diszkanczellár czimet adományozta.

—

Az aostai herczeg balesete.

Budapest, márcz. 29. (A „Torontál" eredeti távirata.) Párisból telegrafálják, hogy az aostai herczeget nagy baleset érte. Közelebbi részletek még hiányoznak.

Nyilttér.*)

Budapesti elsőrangu gazdasági gépgyár ügyes és megbizható

ügynököt

legelőnyösebb feltételek mellett alkalmaz. Ajánlatok referencziákkal „Részvény-társulat" czim alatt Eckstein Bernát hirdetési irodájába, Budapest, Fürdő utcza 4. intézendők.

(263—2.1)

*) Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget A szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.
Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

2970. sz. V. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Torontál vármegyének törökkanizsai járásához tartozó gyalai körorvosi állás, mely elhalálozás folytán üresedésbe jött, amely állással 600 frt évi fizetés és három szoba s a szükséges mellékhelyiségekből álló szabad lakás élvezete van egybekötve, betöltendő levén, a czéljból pályázatot hirdetek. Felhivom mindazokat, a kik a körorvosi állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1876-ik évi XIV. t.-cz. 143. §-a értelmében felszerelendő kérvényeiket hozzám **folyó évi április hó 20-áig** benyujtsák.

Az egészségügyi körhöz Gyála, Szerb-Keresztur és O-Szt.-Iván községek tartoznak közel 7000 lakossal.

A megválasztandó körorvos a kör székhelyét képező Gyála községben a husvizsgálatot és halottkémlést a szabályrendeletileg megállapitott dijazás mellett elvégezni s a köréhez tartozó két községet a részére előállitandó fuvar ingyenes igénybevételével hetenkint legalább egyszer hivatalból meglátogatni s a teljesen szegény betegeket ingyen gyógykezelni köteles.

Török-Kanizsán, 1895. évi márczius hó 20-án.

Tallian,
főszolgabiró.

(256—3.3)

2624. szám kig. 895. A nagyszentmiklósi főszolgabirótól.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye nagyszentmiklósi járásához tartozó Ó-Bessenyő, Bolgártelep, Valkány, Kis-Teremia, Nagy Teremia, Nyerő és Nagy-Ősz községekből álló állatorvosi kör részére Ó Bessenyő székhelylyel rendszeresitett körállatorvosi állás betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

A körállatorvos javadalmazása áll évi 400 frt készpénzfizetés, valamint a községi és körállatorvosi állások szervezéséről szóló megyei szabályrendelet 10 és következő §-aiban foglalt mellékjövedelmekből.

Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy 1883. évi I. ső t.-cz. és az 1888. évi VII. t.-cz. értelmében felszerelt eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismereteiket **is igazoló pályázati kérvényeiket hozzám május hó 15-ig** nyujtsák be.

Nagyszentmiklós, 1895. évi márczius hó 19-én.

A főszolgabiró hivatalosan távol:
Hadfy Károly,
tb. főszolgabiró.

(254—3.2)

Árverési hirdetmény.

Alólirt község elöljárósága részéről ezennel közhirré tétetik, hogy Basahid község, mint erkölcsi testület tulajdonát képező „Gréda“ nevü dülőben fekvő 400 hold elsőrendü minőségü szántóföld **f. évi april hó 1-én d. e. 8 órakor** a helyszinén 2 holdas parczellákban nyilvános árverés utján a folyó gazdasági évre haszonbérbe fog adatni, azonnali készpénzfizetés mellett.

Basahid, 1895. évi márczius hó 20-án.

Szávics, jegyző. **Gruity Sándor,** biró.

(241—3.3)

Egy jó házból és kellő iskolázottsággal biró fiu

TANONCZUL

fölvétetik

Pleitz Fer. Pál

könyv- és kőnyomdájában

Nagybecskereken.

Árverési hirdetmény.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. miniszterium 1895. évi márczius hó 15-én kelt 13516. sz. rendelete folytán ezennel közhirré tétetik, miszerint az erdőkincstár tulajdonát képező Oppova község határában fekvő „Golina Greda“ nevü alantabb felsorolt különféle földek haszonbérbe adása iránt a nyilvános árverés **folyó évi april hó 10-én d. e. 10 órakor** a pancsovai m. kir. erdőgondnokság irodahelyiségében megtartatni fog.

A bérbeadás tárgyát képezi:

Tétel szám	A bértárgy megnevezése	Mivelési ág	A terület nagysága egyenkint hold	egyenkint □ öl	összesen hold	összesen □ öl	Bértartam	Evi kikiáltási ár frt	kr
1.	Oppova község határában Golina Greda A. düllőben	szántó	180	80			1895. évi január 1-től 1904. évi decz. végéig		
		legelő, rét	654	1526					
		füzes, falegelő	112	1020					
		házhely	1	800	949	226		5213	68
2.	dtto B. düllőben	szántó	10	160					
		legelő, rét	170	1412					
		füzes, falegelő	232	680	413	652		1890	68
3.	dtto C. düllőben	szántó	17	860					
		legelő, rét	389	520					
		füzes, falegelő	223	1360	630	1140		2895	64

1. Versenyezni lehet szóbelileg és irásbeli ajánlatok utján is és pedig ugy az egyes tételek alatt foglalt A., B. és C. alatti részekre egyenként valamint mind a három tételre egyben.

2. A szóbeli árverésen résztvevők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül még a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverelő bizottság előtt letenni.

3. Az 50 kros bélyeggel és a kikiáltási ár 10%-át tevő bánatpénzzel ellátott zárt irásbeli ajánlatok, a melyekben az ajánlott haszonbér ugy számokkal, valamint szóval is kiteendő és azon nyilatkozatot is tartalmaznak, hogy az ajánlattevő az árverési és illetve azok kiegészitő részét képező szerződési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti, a szóbeli árverés megkezdése előtt, az árverési bizottság illetőleg a pancsovai m kir. erdőgondnokságnál benyujthatók.

4. Ezen feltételek bármelyikének meg nem felelő és később beérkező ajánlatok vagy utóajánlatok az erdőgondnokság illetve árverési bizottság részéről el nem fogadtatnak.

5. Az 1-ső pontra vonatkozólag megjegyeztetik, hogy az irásbelileg beadandó irásbeli ajánlatok boritékán világosan kiteendő, hogy az ajánlat mely düllőre tétetik.

A közelebbi árverési feltételek és az egyes bértárgyak határait feltüntető tervrajz a pancsovai m. kir. erdőgondnokság irodájában a rendes hivatalos órákban betekinthetők.

Orsován, 1895. évi márczius hó 23-án.

(255—1.1)

M. kir. erdőhivatal.

A szlavon faipar társulat „Krafft Tüköry és társa:“ a nagyérdemü közönségnek ezennel tudomására hozza, miszerint helyben a **Daun Gyula** féle tégla-égető mellett

tüzifa-raktárt

állitott fel.

Nevezett és alólirt czég évenként mintegy 20.000 öl mindenféle minőségü tüzifát termel saját erdejében, — minek folytán oly helyzetben van, hogy legjobb minőségü száraz tüzifát N Becskereken még soha el nem ért előnyös árban képes szállitani.

Gyertyánfa 2 méter magas és széles rakhelyen	14 frt	—	kr.
Bükkfa „ „ „ „ „ „	13 „	50	„
Körisfa „ „ „ „ „ „	13 „	—	„
Egerfa „ „ „ „ „ „	11 „	25	„
Szilfa „ „ „ „ „ „	11 „	50	„
Dorongfa „ „ „ „ „ „	11 „	50	„
Hársfa „ „ „ „ „ „	11 „	—	„
Tölgyfa 1 méter hosszában	11 „	—	„

Hogy a nagyérdemü közönségnek minden irányban könnyebbséget biztositsunk, a városban a **„Gizella parton“ özv. Kollaritschné** asszony telkén is állitottunk fel faraktárt, melyet **Seitz Antal** ur birományába adtunk át, — a hol ugyanazon minőségü fa hasonló mennyiség és árban adatik el, mint téglagyár melletti faraktárban. — Megjegyeztetik még, hogy bármily mennyiségben megrendelt fa kivánatra haza is szállittatik, s az esetben a szállitási költség ölenként 50 krt tesz ki.

Megrendelések különben alább nevezett helyeken is eszközölhetők: **Hirtenstein M.** távbeszélő 76. sz., **Daun Gyula** távbeszélő 66. sz., ezenkivül alólirott czég képviselőjénél **Spuller Lipótnál Árpád-utcza 11 sz. a.**

Legfőbb igyekezetünk mindenkor oda lesz irányitva, hogy nagyérdemü a közönség igényeit minden tekintetben kielégitsük, — s minthogy jó minőségü olcsó és száraz fának beszerzése amugy is mindenkinek saját érdekében áll, tisztelettel kérjük vállalatunkat szives támogatásban részesiteni.

Tisztelettel

szlavon faipar társulat

Krafft Tüköry és társa.

(246—5.3)

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadásá Nagybecskereken.